

[Lone Dybkjær]

Disse forudsætninger fremgår af ministerens udtalelser, jævnfør bl.a. debatten den 10. oktober 1985 ved førstebehandlingen af forslag til folketingsbeslutning vedrørende aktstykke nr. 1, hvor ministeren siger:

»Selve brydningen af kryolit er ophørt, og derfor er det logisk og naturligt, at staten trækker sig ud af denne opgave.«

I selve aktstykket står der:

»Egentlig kryolitbrydning ophørte for en del år siden, og når udskibningen og forarbejdningen af kryolitlagrene inden for et par år er tilendebragt, må kryolitvirksomheden påregnes at ophøre.«

Selskabet udtaler sig enslydende hermed, idet der i prospektet for 1985, da selskabet går på Børsen, står:

»Da kryolitvirksomheden i Grønland forventes at ophøre inden for den nærmeste fremtid, fandt regeringen ...«

Yderligere skriver selskabet den 7. februar 1985 til Ministeriet for Grønland:

»Efter ca. 130 års minedrift i Ivittuut tyder alt på, at forekomsten af naturkryolit efterhånden er oparbejdet.«

Selskabet skitserer derefter de grundlæggende aktiviteter for en endelig afvikling, således at selskabet opfylder sine forpligtelser med hensyn til oprydningen.

Det fremgår også af selskabets beretning og regnskab for 1985, hvor der står, hvor meget råkryolit man vil udskibe. Yderligere står der:

»Den med Grønlands hjemmestyre aftalte afvikling af Ivittuut forventes gennemført i 1986.«

Ophør af minedrift ville indebære, at koncessionen af 1939 bortfalder, jævnfør § 14 i aftalen mellem staten og Kryolitselskabet, hvori der bl.a. står, at koncessionen kan erklæres for bortfaldet, hvis selskabets virksomhed indstilles.

Som sagt var dette forudsætningerne for Det Radikale Venstres accept af salget af statens aktier i Kryolitselskabet og baggrunden for finanslovsaftalen.

Jeg har gerne villet præcisere dette, fordi Det Radikale Venstre finder, at et samarbejde mellem staten og private virksomheder på basis af et fælles selskab er en god model, når det drejer sig om udvinding af olie, minedrift m.v., hvor der med andre ord er tale om udnyttelse af dansk eller grønlandsk undergrund. Vi kan også godt forestille os an-

dre områder, hvor et lignende samarbejde kunne være konstruktivt, men vi mener ikke, staten generelt skal blande sig i fremstilling af småkager, saltfremstilling, elektronikfabrikation osv., som jo er den resterende del af selskabets virksomhed. Det overlader vi gerne til den almindelige private foretagsomhed.

Moderne koncessioner indeholder ikke altid en sådan samarbejdsmodel, men så indeholder de til gengæld koncessionsafgifter af forskelligt omfang til staten, således at staten får sin væsentlige og berettigede del af det samfundseje, som undergrunden er. Det vil jeg også gerne sige til Venstres ordfører, for det kan godt være, at der var andre forudsætninger for Venstre end det, der er udtrykt ved kryolit eller ikke kryolit, ved salget af aktierne, men det var altså forudsætningen for os.

Kryolit eller ikke kryolit er altså fuldstændig afgørende for Det Radikale Venstres holdning til denne sag og dermed til spørgsmålet, om der her i Folketinget kunne skabes et flertal for salget af aktierne. Havde der nemlig fortsat været kryolit, var der ikke skabt et sådant flertal for salget af aktierne, og dermed kan vi godt have forskellige forudsætninger for det, men flertallet havde ikke eksisteret.

Nu er der så skabt usikkerhed om disse forudsætninger, som jeg har nævnt. Foreløbig er der sket det, at selskabet i august har meddelt, at det ikke som tidligere meddelt i februar 1985 er i stand til at afvikle aktiviteterne i Ivittuut i 1986. Selskabet har som baggrund for, at afviklingen af aktiviteterne ønskes udskudt, angivet, at reserverne af malm har vist sig større og lødigheden bedre end tidligere antaget. Dette betyder, at selskabet ønsker at udskibe ca. 30.000 t malm oprenset fra bruddet og kajområdet ud over de 22.000 t, som allerede er udskibningsklar, og dette vil ske i 1987.

Yderligere har selskabet angivet, at der muligvis vil være yderligere malm, som det kan svare sig at udskibe. Men – og dette er nok det centrale – selskabet har tilføjet, at det med det bedre kendskab til flusspatzonen, som er opnået som led i et samlet boreprogram i somrene 1985 og 1986, sideløbende har iværksat en undersøgelse af, om en kommerciel udnyttelse af dette industrimineral vil være til stede.